

Mia Couto (Beira, Moçambic, 1955) és un dels escriptors més importants en llengua portuguesa i l'autor moçambiquès més traduït. La seva extraordinària qualitat literària ha estat comparada amb noms d'autors com Gabriel García Márquez o Jorge Amado i premiada amb guardons com els prestigiosos Prémio Vergílio Ferreira (1999) pel conjunt de la seva obra, o el Neustadt International Prize for Literature 2014. L'any 2007 va esdevenir el primer autor africà a guanyar el premi literari Latin Union, i el 2013 va obtenir el premi Camões, un dels guardons més importants en llengua portuguesa. La seva obra, caracteritzada per una prosa poètica i lírica que ens transporta a mons on el realisme es fon de manera màgica amb el mite i la llegenda, s'ha publicat a més de 30 països.

Mia Couto

La confessió de la *lleona*

Traducció del portuguès de Pere Comellas Casanova

ANTÍPODA, 15

Títol original: *A confissão da leoa*

© Mia Couto, 2012

(By arrangement with Literarische Agentur Mertin Inh. Nicole Witt e.K.,
Frankfurt am Main, Germany)

Primera edició: febrer del 2016

© de la traducció: Pere Comellas Casanova, 2016

© de la il·lustració de la coberta: Mercè Iglesias i Alex Ferreiro, 2016

© de la fotografia de l'autor: Alfredo Cunha, 2016

© d'aquesta edició: Edicions del Periscopi SL, 2016

Publicat per Edicions del Periscopi SL

info@periscopi.cat

Web: www.periscopi.cat

Facebook: www.facebook.com/Periscopi

Twitter: twitter.com/Ed_Periscopi

Impressió: Romanyà Valls

Sant Joan Baptista, 35

08789 - La Torre de Claramunt

Barcelona

Imprès a Catalunya – *Printed in Catalonia*

Edició a càrrec d'Aniol Rafel

Maquetació i disseny interior: Tono Cristòfol

Correcció: Irene Abril, Òscar Lozano i Marta Marfany

Disseny de la col·lecció i coberta: Tono Cristòfol

Aquest llibre s'ha imprès amb un paper offset cru de vuitanta grams i ha estat compaginat amb la tipografia Caslon Pro en cos 12.

Dipòsit legal: B-1807-2016

ISBN: 978-84-944409-2-2

Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes per la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics.

Explicació inicial

El 2008, l'empresa en què treballava va enviar quinze joves a fer de tècnics ambientals de camp durant l'obertura de línies de prospecció sísmica a Cabo Delgado, al nord de Moçambic. Al mateix temps i a la mateixa regió, algunes persones van començar a patir atacs de lleons. En poques setmanes, el nombre d'atacs fatals va arribar a més d'una desena. Aquest nombre es va incrementar fins a vint en prop de quatre mesos.

Els nostres joves companys treballaven al bosc, dormien en tendes de campanya i anaven a peu entre els poblets. Eren un objectiu fàcil per als felins. Era urgent enviar caçadors que els protegissin. Aquesta urgència s'afegia, esclar, a la necessitat de protecció dels camperols de la zona. Vam suggerir a la companyia petroliera que es fes càrrec de la solució definitiva d'aquella amenaça: liquidar els lleons devoradors de persones. Es van contractar dos caçadors experimentats que es van desplaçar des de Maputo fins a Vila de Palma, població on se centraven els atacs dels lleons. A la vila van reclutar altres caçadors locals perquè s'afegissin a l'operació. El nombre de víctimes mortals, mentrestant, havia pujat a vint-i-sis.

Els caçadors van suportar dos mesos de frustració i de terror i van haver d'atendre peticions de socors diàries fins que van aconseguir matar els lleons assassins. Però no només es van haver d'enfrontar a aquestes dificultats. Contínuament se'ls suggeria que els autèntics culpables eren els habitants del món invisible, on l'escopeta i la bala perden tota l'eficàcia. A poc a poc, els caçadors van entendre que els misteris a què s'enfrontaven no eren res més que símptomes de conflictes socials que superaven àmpliament la seva capacitat de resposta.

Vaig viure aquesta situació de prop. Les freqüents visites que vaig fer al lloc del drama em van suggerir la història que aquí explico, inspirada en fets i personatges reals.

Fins que els lleons no s'inventin les pròpies històries, els caçadors seran sempre els herois de les narracions de caça.

Proverbi africà

Versió de la Mariamar (1)

La notícia

*Beneït sigui el lleó que es mengi l'home
i així el lleó es faci humà;
i maleït sigui l'home que es mengi el lleó,
i així el lleó es faci humà.*

Evangelí de Tomàs

Déu, antigament, era dona. Abans d'exiliar-se lluny de la seva creació i quan encara no es deia Nungu, l'actual Senyor de l'Univers s'assemblava a totes les mares d'aquest món. En aquell temps, parlàvem la mateixa llengua dels mars, de la terra i dels cels. El meu avi diu que aquell regnat fa molt que es va morir. Però en algun lloc dins nostre hi queda el record d'aquella època llunyana. Sobreviuen il·lusions i certes que, al nostre poble de Kulumani, passen de generació en generació. Tots sabem, per exemple, que el cel encara no està acabat. Són les dones qui, des de fa mil·lennis, van teixint aquest infinit vel. Quan els seus ventres s'arrodoneixen, el cel s'amplia un tros. Al revés, quan perden un fill, aquell fragment de firmament es torna a desfer.

Potser és per això que la meva mare, la Hanifa Assulua, no ha parat de contemplar els núvols durant l'enterrament de la seva filla gran. La meva germana, la Silència, ha sigut la darrera víctima dels lleons que, des de fa unes quantes setmanes, turmenten el nostre poble.

Com que va morir desfigurada, han col·locat el que li quedava de cos sobre el costat esquerre, amb el cap girat cap a orient i els peus cap al sud. Durant la cerimònia, la mare semblava que ballava: no ha parat d'inclinar-se sobre un gerro fet amb les pròpies mans. Ha aspergit aigua a la terra del voltant, que, després, ha trepitjat amb tots dos peus, amb el mateix balanceig de qui sembra.

En tornar del funeral, hi havia massa cel als ulls de la meva pobra mare. El camí fins a casa només fa unes passes: el cementiri familiar és a prop del poble. La Hanifa ha fet una passada breu pel riu Lideia per als banys purificadors, mentre, més enrere, jo esborrava les petjades que duïen a la tomba.

—Espolseu-vos els peus, a la pols li agrada viatjar.

Al terra sagrat del nostre cementiri hi figurava una altra creu que mostrava que érem diferents, entremig de musulmans i pagans. Avui ho sé: posem una làpida als morts no pas per respecte. És per por. Ens fa por que tornin. Aquesta por, amb el temps, es fa més gran que l'enyorança.

Tota la família ha respectat el precepte: el viarany de tornada ha sigut ben diferent del que s'havia fet servir d'anada. Tanmateix, la imatge agafallosa no em fugia del cap: el cos de la Silència que duien alçat, embolicat en draps blancs que voleiaven com ales trencades.

Al llindar de la nostra porta, la mare ha mirat la casa com si la'n culpés: tan viva, tan antiga, tan eterna. Casa nostra és diferent de la resta de cabanyes. És de ciment, amb teulada de zenc, equipada amb habitacions, sala i cuina interior. A terra s'escampen les catifes i a les finestres hi pengen polsosos cortinatges. Nosaltres també som diferents dels altres habitants de Kulumani. Sobretot la meva mare, la Hanifa Assulua, és diferent, assimilada i filla d'assimilats. De tornada del funeral m'he fixat que guapa que és: fins i tot amb els cabells arranats, per obediència al dol, la seva cara vencia la tristesa. Durant una estona m'ha mirat fixament com si avalués fins a quin punt li era preciosa. M'he pensat que hi havia maternal tendresa en aquella mirada. No era veritat. Un altre sentiment li dibuixava les paraules:

—Mai no hauràs de passar per les tristeses de mare.

—Sisplau, mama, acabo de perdre la meva germana —li he dit jo.

—No perdràs mai una filla. Déu ho ha volgut així.

I m'ha girat l'esquena. Ja descalça, ha passat la porta i s'ha colgat al llit. Es pot enterrar una filla, sí. Ella ja ho havia fet abans. Però no es torna mai d'aquest comiat. Ningú no demana més l'atenció d'una mare que un fill mort.

El meu pare ha demanat, llavors, a les ploraires que se n'anessin del nostre pati. S'ha ficat a la penombra de la casa i s'ha ajupit sobre la seva dona per preguntar-li:

—Per què t'has rapat els cabells? Que no som cristians?

La Hanifa ha encongit les espatlles. En aquell moment, ella no era res de res. S'havia acabat el lament de les ploraires i ella no sabia què fer-ne, d'un silenci tan extens.

—I ara què fem, *ntwangu*?

Com totes les dones de Kulumani, al marit l'anomena *ntwangu*. L'home es diu Gènic Serafi Mpepe. Per qüestions de respecte, però, la dona mai no s'hi dirigeix pel nom. Som assimilats, sí, però pertanyem massa a Kulumani. Tot el nostre present és fet de passat. En aquell moment, acotxant-se al seu costat, l'home li ha parlat amb una suavitat a què no està acostumada, cada paraula un núvol apariant els cels.

—I ara què fem? Doncs ara... Ara vivim, dona.

—Jo ja no en sé, de viure, *ntwangu*.

—Ningú no en sap. Però és el que ens demana la nostra filla: que visquem.

—No em parlis del que la nostra filla ens demanava. Tu mai no l'escoltaves.

—Ara no! Ara no, dona.

—No has entès la pregunta: què fem amb la part de la nostra filla que no hem enterrat?

—No en vull parlar. Dormim.

Ella s'ha incorporat, repenjada en un colze. Tenia els ulls ametllats com els d'un ofegat.

—Però la nostra Silència...

—Calla, dona! Ja no te'n recordes, que no podem pronunciar mai més el nom de la nostra filla?

—Ho he de saber: quines parts del cos hem enterrat?

—Ja t'he dit que callis, dona.

Una tremolor de fulla a la veu: el meu pare es barallava amb inferns interiors. L'ensangonat sac que contenia les restes de la filla encara li degotava a la memòria. I, de nou, l'inseparable record l'ha assaltat: el batibull de veus i sobresalts que l'havien despertat la matinada anterior. En Gènic Mpepe travessa el pati endevinant la tragèdia. Moments abans, havia sentit els lleons que rondaven la casa. De sobte, els rugits, crits i laments es fonen en el buit, el món caigut a destrossos: a dins no li quedava res. Per oblidar tant cal no haver viscut mai.

—El cor? —ha tornat a inquirir la Hanifa.

—Una altra vegada? No t'he dit que callis?

—Hem enterrat el cor? Saps prou bé què en fan, del cor...

El meu pare ha respirat fondo, ha contemplat la vella roba penjada a la part de dins de la teulada. No s'ha sentit diferent d'aquell vestuari, que queia informe i sense ànima en el buit. La veu li ha tornat, ja mansa:

—Mira-t'ho així, dona: no hi ha tomba per a un fill.

—No ho vull sentir, me'n vaig.

—Te'n vas?

—Me'n vaig a buscar el que queda de la nostra filla per allà fora, al boscatge...

—No hi vagis. Tu no surts de casa.

—Ningú no m'ho impedirà.

Sortiria de casa, sí, caminaria per on ja no hi ha camins de persona, els peus li sagnarien, se li cremarien els ulls contra el sol, però aniria a buscar el que quedava de la Silència, la seva eterna nena. El marit l'ha amenaçat i li ha barrat el pas:

—Et lligaré amb una corda, com es fa amb els animals.

—Doncs lliga'm. Fa molt temps que sóc un animal. Fa molt temps que dorms amb un animal al teu llit...

Eren al cap del carrer: la Hanifa ha enroscat els braços a les cames, en silenci, com si es volgués rendir al son.

—Dormiràs a terra? —ha preguntat en Gènic.

Ella ha estirat el cos a terra, el cap repenjat a la pedra. La seva intenció era escoltar les entranyes del món. Les dones de Kulumani saben secrets. Saben, per exemple, que dins del ventre matern els nadons, en un moment donat, canvien de posició. A tot el món, giren sobre si mateixos, obeint una única i tel·lúrica veu. Passa el mateix amb els morts: una mateixa nit —i només pot ser aquella nit— reben l'ordre de regirar-se al ventre de la terra. És llavors que de la superfície de les tombes en surten llums, un voletejar de platejades polsegueres. Qui dorm amb l'orella tocant a terra sent aquesta circumvolució dels difunts. Per aquesta raó, que en Gènic desconeixia, la Hanifa ha refusat llit i coixí. Estirada a terra, s'ha quedat escoltant. La filla no trigaria gaire a fer-se sentir. Qui sap si fins i tot les bessones Unona i Igualeta, les antigues mortes, li portarien encàrrecs de l'altra banda del món?

El marit no se n'ha anat al llit: sabia que l'esperava una llarga nit. El record del cos dilacerat de la filla li espantaria la son. El rugit del lleó li ressonaria a dins, li esquinçaria les hores. S'ha estat una estona al porxo escrutant la fosca. Potser aquella quietud li portaria repòs. Però el silenci és un ou al revés: la closca és dels altres, però qui es trenca som nosaltres.

Un dubte l'amargava: com havia passat, aquella tragèdia? La filla devia haver sortit de casa en plena nit? I si era això, devia tenir la intenció de matar-se? O, al contrari, el lleó havia envaït l'espai casolà, en unes maneres més de lladre que de fera?

De sobte, el món sencer s'ha estellat: furtives passes han tatxat l'assossec del bosc. El cor d'en Gènic li ha crescut més que el pit. Passava el que sempre passa: els lleons venien a menjar-se les restes del dia abans.

Inesperadament, com posseït, l'home ha començat a cridar, mentre corria en cercles:

—Sé que sou aquí, fills del dimoni! Mostreu-vos, us vull fer sortir del bosc, sou *vantumi va vanu!*

De la finestra estant l'he vist en aquell agitat deliri, exclamant-se dels lleons-persones, els *vantumi va vanu*. Inesperadament, ha caigut desemparat com si se li haguessin trencat els genolls. Ha alçat la cara lentament i ha vist que unes fosques ales de ratpenat l'abraçaven. No se sentia cap soroll, ni cap fulla ni cap ala li espetegaven damunt del cap. En Gènic Mpepe és rastrejador, coneix els imperceptibles senyals de la sabana. Moltes vegades m'havia dit: només els humans saben del silenci. Per a la resta d'animals, el món mai no està callat i fins i tot l'herba que creix i els pètals que es desclouen fan un enorme temperi. Al bosc, els animals viuen d'oïda. Era el que el meu pare, en aquell moment, envejava: ser un animal. I, lluny dels humans, tornar al seu cau, adormir-se sense pena ni culpa.

—Sé que sou aquí!

Aquest cop, les seves paraules ja no carretejaven ràbia. Només la ronquera li feia pansir la veu. Repetint els impropis, ha tornat a casa per refugiar-se a l'habitació. La seva dona continuava enroscada, estirada a terra, tal com l'havia deixat. Quan li ha abrigat la manta, la Hanifa Assulua, bruscament desvetllada, ha abraçat amb vehemència el cos del marit i ha exclamat:

—Fem l'amor!

—Ara?

—Sí. Ara!

—Estàs molt desfermada, Hanifa. No saps el que et dius.

—Em rebutges, marit? No ho vols fer amb mi ara mateix?

—Ja saps que no podem. Estem de dol, el poble s'embrutarà.

—És això el que vull: embrutar el poble, embrutar el món.

—Hanifa, escolta'm bé: el temps passarà, oblidarem. La gent oblida fins i tot que està viva.

—Ja fa molt temps que no visc. Ara, ja he deixat de ser persona.

El meu pare l'ha mirat. No la coneixia. La seva dona mai no havia parlat així. De fet, gairebé no parlava. Sempre havia sigut continguda, reservada a l'ombra. Després de morir les bessones, va deixar de pronunciar paraula. De tal manera que el marit, de tant en tant, li preguntava:

—Ets viva, Hanifa Assulua?

Però no és que li faltessin paraules. La vida, per a ella, s'havia tornat un idioma estranger. Un altre cop, l'esposa es prepara per a aquella absència, pensa en Gènic, sense adonar-se que, en la foscor, la Hanifa s'estava despullant. Ja nua, ella l'ha abraçat per darrere i en Gènic Mpepe s'ha deixat arrossegar davant d'aquell encerclament de serp. Semblava retut quan, de sobte, s'ha espolsat la dona i s'ha retirat a pas accelerat cap al pati exterior. I tot seguit ha desaparegut en la foscor.

A la concavitat de l'habitació, la meva mare s'ha lliurat a agosarades carícies com si el seu home realment hi fos present. Aquest cop, ella dirigia, galopant a la pròpia gropa, ballant damunt del foc. Suava i gemegava:

—No paris, Gènic! No paris!

Ha sigut llavors quan ha sentit l'olor de suor. Àcida i intensa, com la dels animals. Després, ha sentit el ronc. La meva mare s'ha adonat, aleshores, que damunt seu no hi havia el seu home, sinó un animal salvatge, assedegat de la seva sang. Durant l'acte amorós, en Gènic Mpepe s'havia convertit en una fera que literalment la devorava. Dissolta en l'avidesa de l'altre, ella estava paralizada, a mercè dels seus felins apetits.

Estic boja, ha pensat, mentre tancava els ulls i inspirava fondo. Però quan ha sentit l'urpa que li esquinçava el coll, la Hanifa ha cridat a tan plens pulmons que, per un instant, no sabia si era de dolor o de plaer. El meu pare hi ha acudit, sense sospitar el que passava. L'esposa ha passat la porta en sentit invers i en Gènic ha sigut incapaç d'evitar que ella, en una destarotada corredissa, desemboqués al pati.

Si hagués sigut mestressa de la seva voluntat, la nostra mare hauria fugit lluny, en una correguda sense fi. Però Kulumani és un lloc tancat, envoltat per la geografia i atrofiat per la por. Un cop més, la Hanifa Assulua s'ha aturat a l'entrada del pati, al costat del tancat d'esbarzers que ens protegeixen del boscatge. S'ha posat les mans al cap, se les ha fet baixar per la cara, com si es tragués una teranyina:

—He mort aquest lloc! He mort Kulumani!

Això era el que diria el poblet: que la dona d'en Gènic Serafi Mpepe no havia deixat refredar la terra. Sexè un dia de dol, quan el poble encara era calent: no hi havia una contaminació pitjor. En fer l'amor aquell dia —i més encara en fer l'amor amb ella mateixa—, la Hanifa Assulua havia ofès tots els nostres avantpassats.

La meva pobra mare se n'ha tornat al llit i s'ha carregat la nit a l'esquena, surant entre son i vigília. Ja de matinada, ha sentit els endormiscats passos d'en Gènic Mpepe.

—T'has llevat d'hora, marit?

Cada matinada la meua mare s'avança al sol: cull llenya, va a buscar aigua, encén el foc, prepara el menjar, treballa a l'hort, revifa el fang, tot això ho fa ben sola. Ara, sense raó aparent, el marit compartia amb ella el pes de la realitat?

—Tinc una notícia —ha anunciat, greu, en Gènic Mpepe.

—Una notícia? Prou que ho saps, *ntwangu*: a Kulumani l'única notícia és un udol de mussol.

—Arribarà gent. Gent de fora.

—Gent? Gent de veritat?

—Vénen de la capital.

La meva mare ha callat, per passar comptes de la sorpresa. El marit s'ho inventava. Feia segles que allà no hi arribaven ni notícies ni estranys...

—Quant fa que la saps, aquesta novetat?

—Uns quants dies.

—Saps que és pecat.

—El què?

—És perillós saber notícies, és pecat escampar novetats.

Et penses que Déu ens perdonarà?

Sense esperar resposta, la Hanifa ha sacsejat els braços, com si espantés fantasmes, embolicant-se en el fullatge que l'emmarcava. S'ha posat la mà a l'espatlla i ha confirmat el vessament de sang.

—Què ha sigut, això, *ntwangu*? Qui m'ha esgarrapat?

—Ningú. Les punxes. Han sigut les punxes de l'acàcia. He d'esporgar aquest arbre.

—No ha sigut l'arbre. Algú m'ha esgarrapat. Mira'm l'espatlla: són urpades, algú m'ha garfinyat.

I han discutit. Però tots dos tenien raó. Al poble, fins i tot les plantes tenen urpes. Tot el que és viu, a Kulumani, està ensinistrat per mossegar. Les aus queixalen el cel, les branques estripen els núvols, la pluja mossega la terra, els morts fan servir les dents per venjar-se del destí. Desvariats, els ulls de la Hanifa patrullaven el bosc. Una por de gasela se li ha reflectit a la cara.

—Hi ha algú en la foscor, *ntwangu*.

—Calma't, dona.

—Hi ha algú que ens escolta. Fiquem-nos a dins de casa.

Les primeres llums del dia es començaven a despertar: no trigaria gaire a poder-se circular per dins de casa sense l'ajut

d'una llàntia. Damunt de l'armari, el llum de petroli, el *xipefo*, encara pampalluguejava. De sobte, la Hanifa ha tornat a patir la dolça il·lusió de tenir una lluna a la cuina. Ja que no li havia tocat el sol, li quedava un sostre enllunat. Ha agafat confiança i ha pensat a desafiar el marit, proclamant ben alt i fort:

—No vull tornar a veure aquí cap dels teus familiars. Avui s'afanyen a donar el condol. Demà, quan sigui vídua, s'afanyaran encara més a robar-m'ho tot.

Però no ha dit res. Ella ja es considerava vídua. Només faltava que en Gènic Mpepe es compenetrés en la pròpia absència.

—Marit: aquests que vindran són persones de debò?

—Sí.

—N'estàs segur?

—Persones autenticades. Persones de naixement. Entre elles ve un caçador.

La galleda que duia a la mà esquerra ha caigut, l'aigua s'ha escampat pel pati. L'escombria a la mà de la Hanifa era ara una espasa que repel·lia dimonis.

—Un caçador? —ha preguntat, en un xiuxiueig.

—És ell, és aquell que estàs pensant: el caçador mulato.

En un primer moment, la dona ha quedat immòbil. De sobte, la decisió l'ha posseït: s'ha posat les xancletes als peus, s'ha cobert el cap amb un mocador i ha proclamat el comiat.

—On vas, dona?

—No ho sé, me'n vaig a fer el que tu no has fet mai. Vaig a la carretera, l'emboscaré, mataré aquest caçador. Aquest home no pot arribar a Kulumani.

—No siguis beneïta, dona. El necessitem, necessitem que mati aquests maleïts lleons.

—Que no ho entens, *ntwangu*? Aquest home s'emportarà la Mariamar, s'emportarà la meva última filla a la ciutat.

—Prefereixes que la matin els lleons?

La dona no ha contestat. «Preferir» no és un verb fet per a ella. Qui no ha après mai a voler, com pot preferir?

L'home l'ha agafat pels canells i l'ha empentat contra el vell armari. La llàntia ha caigut. La Hanifa ha vist la seva petita lluna que es desfeia en flames blavoses, escampades pel terra de la cuina.

—He d'aturar aquest mulato —ha sospirat, vençuda.

Llavors he decidit intervenir, en defensa de la meva mare. En veure'm sortir de la penombra, les fúries s'han redoblat en el meu pare: ha aixecat el braç, disposat a imposar el seu regnat.

—Em pegaràs, pare?

Ell m'ha mirat fixament, perplex: sempre que em surten ràbies, els ulls se m'aclareixen, incandescents. En Gènic Mpepe ha abaixat els ulls, incapaç d'encarar-me.

—Saps qui ha cridat el caçador? —he preguntat.

—Tothom ho sap: han sigut els del projecte, aquells de l'empresa —ha contestat el meu pare.

—Mentida. Qui ha cridat el caçador han sigut els lleons. I saps qui ha cridat els lleons?

—No penso contestar.

—He sigut jo. Jo he cridat els lleons.

—Et diré una cosa, escolta'm bé —ha declarat, enfadat, el nostre pare—. No em miris mentre parlo. O és que ja m'has perdut el respecte?

He abaixat els ulls, com fan les dones a Kulumani. I he tornat a ser filla mentre en Gènic reprenia l'autoritat que, per moments, se li havia escapat.

—Et vull aquí tancada quan arribi aquest caçador. Em sents?

—Sí.

—Mentre aquesta gent sigui a Kulumani, tu no hi trauràs ni el nas, a fora de casa.

El silenci s'ha reinstaurat a l'habitació. La mare i jo ens hem assegut a terra com si fos l'últim lloc del món. Li he tocat l'espatlla en un esbossat gest de consol. Ella s'ha desviat. En un instant, estava refet l'ordre de l'univers: nosaltres, les dones, a terra; el nostre pare passejant-se dins i fora de la cuina, exhibint la possessió de tota la casa. De nou ens regiem per aquelles lleis que ni Déu ensenya ni l'Home explica. De sobte, en Gènic Mpepe s'ha aturat enmig de la casa, ha obert els braços i ha proclamat:

—Ja sé quina és la solució: deixem entrar aquest mulato, deixem-lo matar els lleons. Però després no el deixem marxar.

—El mataràs? —he preguntat, esporuguida.

—Sóc persona de matar gent? Qui el matarà seràs tu.

—Jo?

—Qui el matarà seran els lleons que tu has cridat.